

SCHANDA BEÁTA

MINDKETTŐNK SZÁMÁRA A HARMADIK A LEGFONTOSABB CSIKY LAJOS ÉS EDIT

Edit és Lajcsi házassága igazi szerelmi házasságnak indult, s az is maradt - hála Istennek! - mind a mai napig. Kétszer is megkötötték: 1982 januárjában polgárilag, majd tíz évre rá végre egyháziilag is. De mi volt az előzmény?

Edit: Szüleim második gyermekeként láttam meg a napvilágot egy, a határsávban fekvő kicsi faluban. Egy bátyám és két húgom van. Olyan kicsi volt ez a falu, hogy az összevont 4-4 osztályba legfeljebb 20 gyerek járt. Zárt és sajátos légkörű falu volt. Kevesen próbáltak meg kitörni, kevesen vállalkoztak arra, hogy megmértessenek máshol és másként is. Általános volt az a nézet, hogy egy lánynak elég a nyolc általános. Meglehetősen szűkös anyagi körülmények között éltünk, rajtunk kívül szinte csak egy-két családban volt 3-4 gyerek. A magam részéről szerettem volna továbbtanulni. Szüleim nem nagyon biztattak, inkább féltettek, az anyagi terheket nehezen tudták vállalni, hiszen bátyám már az Erdészeti Technikum padjait koptatta Sopronban. Keresztmamám, Rozika közbenjárása és egészségügyi pályafutása egyértelműsítette, hogy egészségügyi szakközépiskolába menjek Sopronba. Több minden nyilvánvalóvá tette számomra, hogy - sok előttem próbálkozóval ellentétben - nincs visszaút. Időközben édesapám súlyos beteg lett, így jó tanulmányi eredményeim ellenére sem gondolhattam a továbbtanulásra. Szüleimtől ez is nagy áldozat volt. Sokirányú szakképzettséget kaptunk. Legszívesebben ápolónőként helyezkedtem volna el, de - keresztmamám rábeszélésére - végül laborasszisztens lettem. Móron dolgoztam, s miután lezajlott a mindent megkérdőjelezés és minden ellen való lázadás időszaka, a közösségi életbe is belekapcsolódtam. Itt találkoztam Lajossal. Innen már közös az életünk.

Lajos: Klotildligeten töltöttem a gyerekkoromat. Édesapám 62 éves volt, amikor én születtem, én pedig 12 esztendő, amikor ő meghalt. Édesanyám nevelt tovább bennünket az öcsémmel. Édesanyámnak igazi élő hite volt: buzgón gyakorolta a vallását, és az élete tele volt segítőkészséggel, szolgálattal. Rendszeresen jártunk vele templomba, s nagyon jó plébánosunk volt: nyílt gondolkodású, modern ember, aki például már akkor szembemiséző oltárt állított fel, amikor ez még messze nem volt előírás. Nagy hangsúlyt helyezett a liturgiára: nem csupán szépen végezte a szertartásokat, de el is magyarázta azokat. Valójában fel sem merült soha más ötlet bennem, mint hogy pap legyek. Így kerültem a pannonhalmi Bencés Gimnáziumba, ahol ingyenes diák lehettem. Érettségi után előbb 22 hónap katonaság következett, azután pedig a Szeminárium. A katonaság alatt valahogy minden inogni kezdett. Sötét lelki időszak volt, de végül is lezárult. A Központi Szemináriumban Gromon Bandival, Király Ignáccal, Bohn Pistivel rendszeresen összejártunk Szentírást olvasni, beszélgetni. Ők hívtak meg 1973-ban egy lelkigyakorlatra, amelyet Gyurka bácsi vezetett. Ez fordulóponthoz jelentett az életemben: világossá vált, hogy mi Jézus üzenete, mi a feladatunk, miről szól a dogmatika, miről a morális ... Rövidesen közösségbe kerültem, majd 1975-ben pappá szenteltek. Egy évet töltöttem Bicskén káplánként, azután Móra kerültem. Itt éltem, mint hal a vízben. A plébánosom hagyott dolgozni, sok fiatal volt körülöttem, akik csoportokba szerveződtek. Táborokat tartottunk, lelkigyakorlatokat vezettem. Persze ért jó néhány támadás is: fenyegettek, hogy nem folytathatom papi munkámat, ha nem szakítom meg kapcsolataimat a "bulányistákkal". Ezek ilyen idők voltak. Eközben mocorgott bennem, hogy nem nekem való a magányos életforma. A tömegpasztoráció eredményessége is megkérdőjeleződött bennem, s a Bokor-beli aktív, közösséget vezető házaspárok példája is vonzó volt. A közösségi élet keretei között ekkor ismertem meg Editet, aki akkor egy lánycsoportot vezetett. Nyáron együtt dolgoztunk a táborokban. Megszületett bennem a felismerés: ő az, aki társam lehetne!

Lajcsi és Edit egybekelése sok vitát, sőt vihart váltott ki: Nősiül egy Bokor-pap ... !

Lajos: 1981 nyarán beszélgettünk először arról, hogy esetleg összekötnénk az életünket. Számomra nyilvánvaló volt, hogy akkor el kell hagynom a papi életformát. Ezt nyíltan megmondtam előljáróimnak is, Bokor-beli, sőt a móri közösségi testvéreimnek is. Nem emésztették meg

egykönnyen! De ma is úgy gondolom, helyesen jártunk el: megfontoltuk, megbeszéltük, megmondtuk, mit tervezünk. Nem az események sodortak magukkal.

December 6-án eljöttünk Mórról, s azóta budapesti lakosok vagyunk. Januárban összeházasodtunk. Mindent előlről kellett kezdenem: nem volt szakmám, még munkakönyvem sem. Csak eszményeink voltak, meg a szerelmünk.

Edit: Én könnyen kaptam állást a MÁV Kórházban, hiszen szakképzettségem is, sokféle tapasztalatom is volt. Lajos is a MÁV Kórházban vállalt munkát, s beteghordó, műtőssegéd, majd pedig röntgenasszisztens lett. Igazán szép karrier teológiai végzettséggel a zsebében! De a munkában is az emberek szolgálatát kereste.

Lajos: Edit lányunk 1982-ben született, majd Márta 1984-ben, Lajos 1986-ban, András 1988-ban, Márton 1991-ben, Annamária 1993-ban. Mire ez a kötet nyomdafestéket lát, megérkezik hetedik gyermekünk is. Szinte a semmiből indultunk, de azután a növekvő családhoz valahogyan mindig adódott nagyobb lakás is: figyelt ránk a Gondviselés! Idővel az egészségügyi szakmát felcseréltem az iskolagondnoksággal, mert ahhoz kétszobás lakás járt - meg az utcasöpítés. Mire lejárt volna a gondnoki megbízatásom, addigra megkaptuk a mostani három és fél szobás lakást, amit később megvásárolhattunk, és az iskolában is újabb munkalehetőségem adódott: gazdasági vezető lettem. Jelenleg igyekszem megszerezni az ehhez szükséges végzettséget, alig 45 évesen.

Edit: Én sem hagytam abba a tanulást: még Mórról jelentkeztem a Hittudományi Akadémia Levelező Tagozatára. Egy évet el is végeztem, de aztán Lajossal való házasságkötésünk után levelet kaptam az akkori rektortól, Nyíri professzortól. Ebben az állt: "nem áll módomban hozzájárulni tanulmányai folytatásához, életkörülményeire való tekintettel." Kirúgtak. Elvégeztem viszont a Bokor-teológia kilenc évét. Nagyon hosszú volt, vegyes tapasztalataim vannak, de újra végigcsinálnám.

Lajos: Amikor Rómából megkaptam a felmentésemet, és egyházilag is rendezhettük a házasságunkat, úgy éreztem, jelentkezni kell a helyi plébánián: Itt van egy kiképzett ember, akiben hivatástudat is van. Tudnának-e használni? És tudtak: püspöki hozzájárulással hittant tanítok az iskolában, irodai munkám mellett.

Tehát az egyházhűséget képviseled a Bokorban?

Lajos: Igen. Hagyománytisztelők vagyunk: csecsemőként megkereszteltettük gyermekeinket, jártunk ill. járunk velük templomba, tíz éves korukban elsőáldozók lesznek az iskolai hittan csoporttal. Eleinte templomi hittanra vittük őket, amióta viszont én tartom az iskolai hittant, oda járnak. Ennek nagyon pozitív eredményét tapasztaljuk: minden szülő azt szeretné, ha a gyereke hasonló gondolkodású család gyerekeivel barátkozna: a hittanra járó gyerek más hittanossal. Viszont a gyerek-barátságokhoz nagyon sok találkozás, közös élmény, együtt töltött idő kell, és így a gyerekek baráti köre elsősorban az osztálytársak közül kerül ki. Mi azt tapasztaljuk, hogy iskolás gyerekeink a hittanos osztálytársaikkal kerülnek közel egymáshoz, velük kötnek barátságot. Az iskolai hittanosok számára rendezett vasárnapi misék igazán családiak, szinte kisközösségek. Sok szülő számára is élményszerűbb, mint az eddig tapasztaltak. Talán a gyerekeken keresztül könnyebben eljuthatunk a szülőkhöz is?

Edit: Persze nem áll meg a barátkozási lánc az osztálytársaknál! Például hosszú évek óta szervezünk nyári táborokat. Ezekre meghívtunk Bokor-beli gyerekeket, majd később a saját gyerekeink mellé a hittanosok közül is sokakat. A tábor során szerzett élményeknek nagyon nagy összetartó ereje van. Így a gyerekek számára szinte egységes kapcsolatrendszer alkot a Bokor, az Egyház és a hittanostársak.

Lajos: A mi egyéniségünkéből ez a hozzáállás fakad. De persze döntőnek a megtérést, a tudatos vállalást tartjuk. Hogy ennek mi lesz a kifejeződési formája? Majd meglátjuk.

Edit: Úgy gondoljuk, hogy jelenleg életünk egy nehezebb időszakát éljük. (Persze lehet, hogy évek múlva is ez lesz a helyzet.) A még nem nagy, kicsi és egészen pici gyerekek nevelése, a rájuk figyelés

elég összetett és időigényes feladatot jelent. Fontosnak tartom, hogy mindegyik gyerekből kihozzuk a saját maximumát. Nem szigorral és büntetéssel, de következetes odafigyeléssel. Szeretnénk kialakítani gyermeinkben, hogy belülről fakadóan, belső igényként törekedjenek a jóra, a jobbra. Igyekszünk úgy alakítani, biztatni, segíteni, vagy éppen visszafogni őket, ahogy egyéniségük, képességeik vagy érdeklődésük - a gyerekeket külön-külön nézve - fejlődésüket szolgálja a mi meglátásunk szerint. Ezért alkalmazzuk a "lépcsőzetesség" elvét, például a fektetésnél: van, akinek 8-kor kell ágyba mennie, van, akinek fél 9-kor, de van 9-es és fél 10-es is. A nagycsaládos életforma - tapasztalataink szerint - fokozott erőfeszítést kíván. Nem elsősorban családon belül, hanem a kívülállók, a környezetünk felé. Legrosszabbak ilyen vonatkozásban az általam "félidegennek" nevezett emberek, mint pl. egy védőnő. Töreksem arra, hogy valamiféle rend, tisztaság vegyen körül bennünket. A gyermekeimtől sem várhatom el, hogy a saját dolgaik körül rend legyen, ha állandóan szalad a lakás, ha semminek sincs helye. A gyerekek tanulmányi eredményei is sokat jelentenek abból a szempontból, hogy ne "szegény, sokgyerekes" család legyünk, hanem elfogadjanak, nem egyszer irigyeljenek is bennünket. Például ha egyik gyerekünk képes ötös teljesítményre, annál nem elégszem meg a négy-ötösökkel.

Lajos: A család sok időt, energiát leköt, az iskola is. De azért jut másra is. A közösségi életben mindig részt vettünk. Amikor összeházasodtunk és eljöttünk Mórról, igyekeztünk másokra bízni az ottaniakat. De alig telt el néhány hónap, amikor megkerestek, hogy találkozzunk továbbra is. Hosszú évekig jártunk össze. Azután hívtak máshová is: csoportot vezetni, lelkigyakorlatot tartani. A Bokor adminisztrációs munkáiból is kiviszem a részem. Bár úgy érzem, hogy igazából nem ez lenne az igazi munkaterületem, jó szívvel eddig sosem tudtam visszautasítani a felkérést.

Edit: Lajos akkor érzi jól magát, ha van feladata és mások is látják, elismerik munkáját. Én visszahúzódóbb, befeléfordulóbb vagyok. A férfinak belső igénye, hogy kimozduljon. Én pedig igyekszem igazi otthont teremteni, ahová a férjem és a gyerekeim örömmel jönnek haza.

Közös életünknek a másik elfogadása, tisztelete, megértése, segítése, az egymás iránti bizalom, kölcsönös jószándék a mozgatórugója. Több mint tíz év távlatából úgy gondoljuk: életünk megcáfolta azt az állítást, hogy ez a házasság csak boldogtalan lehet. Annak idején azt fogalmaztuk meg, hogy csak akkor lehetünk egymás számára a legfontosabbak, ha mindkettőnk számára a Harmadik a legfontosabb. Ennek szeretnénk egyre jobban megfelelni. Reméljük, sikerrel ...

A Csiky-házaspár beszámolóját lejegyezte Schanda Beáta